

Kokkuvõte kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimisest 2014. aastal hindamiskomisjonide aruannete põhjal

Riin Seema, Marge Kroonmäe, Heli Mattisen

Kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimine toimub alates 2014. aastast kutseõppe seaduse alusel õppe läbiviimise õiguse pikendamiseks kooli õppekavarühmas. Aastal 2014 akrediteeriti kokku 66 kooli õppekavarühma, millest 78% hinnati 6-aastase täisakrediteeringu vääriliseks. Õppekavarühmade akrediteerimise tulemustes peegelduvad Eesti kutseõppe tugevused ja parendusvajadused tervikuna.

Käesolevas EKKA uuringus tuuakse välja võtmetugevused ja arendamist vajavad valdkonnad 2014. aastal akrediteeritud kutseõppe õppekavarühmades ning see põhineb kõigi 66 õppekavarühma hindamiskomisjoni aruande kokkuvõtete analüüsil. Analüüsi teostamisel võeti arvesse nii hindajate poolt koolidele antud numbrilisi/kvantitatiivseid hinnanguid, kui ka aruannete kokkuvõtetes antud sõnalisi/kvalitatiivseid hinnanguid. Ülevaade kutseõppe hetkeseisust välishindajate pilgu läbi pakub mõtlemisainet nii õppeasutuste juhtidele, õppekavarühmade eestvedajatele, peamistele partneritele - erialaliitudele ja praktikabaasidele kui ka kutseharidusvaldkonna otsustajatele ja kavandajatele.

Analüüsi põhjal saab esile tõsta peamised tugevused õppekavarühmades läbivalt:

1. Õppekavarühmade materiaaltehniline baas on tiptasemel kaasaegne, mis toetab õppetöö kvaliteeti ja õpiväljundite saavutamist.
2. Kutseõpetajad on enamjaolt suure kogemusega, kompetentsed ja motiveeritud. Koolid on leidnud võimalusi praktikute kaasamiseks õppetöösse. Õppijaid toetav tugipersonal on pühendunud ja asjatundlik.
3. Kutseõpetajad osalevad õppekavaarenduses ning nende osalemine täienduskoolitustel ja valdkondlikes koostöövõrgustikes toetab üleminekut väljundipõhiste õppekavadele ja kutseõppe uuenduste rakendamisele.
4. Õppekavareformi raames on loodud ja rakendatud uusi väljundipõhiseid õppekavasid, mis arvestavad regionaalse tööturu vajadusi ja sihtgruppide ootusi.
5. Eestvedamine ja juhtimine õppekavarühma tasandil toetab eesmärgipärast õppekasvatustööd ja kutseõppe uuenduste rakendamist.

6. Ressursside planeerimine ja optimaalne kasutamine on läbimõeldud ja vastutustundlikult juhitud.

7. Koostöö regiooni tööandjatega on üha aktiivsem ja mitmekesisem. Sisulise koostöö tulemusi osatakse rohkem esile tuua ja analüüsida.

Need tugevused seavad koolidele omakorda väljakutsed, et tagada õppe järjepidev kvaliteet ja õppekavarühma jätkusuutlikkus.

Komisjonide hinnangutele toetudes on olulisemad arenguvajadused, millest lähtuvalt tuleb koolidel konkreetseid parendustegevusi kavandada:

1. Kiiresti arenev tehnoloogia nõuab kaasaegsetelt baasidelt pidevat ajakohastamist ja täiustamist ning uute seadmete ja spetsiifilise tarkvara soetamist. Koolid peavad leidma täiendavalt ressursse, et suuta õppebaasid hoida kaasaegsetena, optimaalses kasutuses ja töökorras.

2. Täiendamist ja mitmekesistamist vajab erialase õppematerjali, sh võõrkeelse kaasaegse õppekirjanduse olemasolu ja kättesaadavus nii kutseõpetajatele kui õppijatele.

3. Õppijate sihtgruppi enam arvestavat ja sisulisemat rakendamist vajavad kaasaegsed õppemeetodid, sh e-õpe ja digivõimalused õppetöö mitmekesistamiseks.

4. Leida võimalused, et kutseõpetajate erialased teadmised ja oskused ei jääks maha kiiresti arenevast tehnoloogiast. Kutseõpetajate stažeerimine töökeskkonnas ei ole valdavas osas planeeritud ja süsteemselt rakendunud.

5. Õpetajad vajavad haridustehnoloogilist tuge e-õppe materjalide loomisel ja aktiivsemal kasutamisel õppetöös.

6. Kutseõpetajad on ülekoormatud, töökoormus erialaainete õpetamisel on ebaühtlaselt jaotatud, mistõttu ei jää õpetajal piisavalt aega osaleda arendustegevustes.

7. Õppekasvatustegevuses tuleb tähelepanu alla võtta praktika sisuline kvaliteet - praktika konkreetsem eesmärgistamine, monitooring ja tulemuslikkuse hindamine õpiväljunditest lähtuvalt.

8. Sisuline koostöö praktikabaasidega ja ettevõtete praktikajuhendajate koolitamine ei ole paljudel juhtudel süsteemne ja piisav tagamaks praktika eesmärkide saavutamist.

9. Arenguruumi on õppekavarühmapõhisel süsteemsel tagasiside kogumisel peamistelt huvigrupidelt ning tulemuste analüüsil ja kasutamisel konkreetseteks parendustegevusteks.

10. Õppekavarühma arenguvaade on sageli ebamäärane ja üldsõnaline - puudub ühiselt läbimõeldud arusaam kujundatavast õppekavastrateegiast; kellele, mida ja mis tasemel õpet perspektiivis arendatakse ja pakutakse?

Võtmeteguriks kutseõppe kvaliteedi tagamisel on kindlasti sisuline koostöö tööandjatega. Hindajad on rõhutanud seda nii õppekavade arenduses, õppekasvatustöö läbiviimisel, praktika planeerimisel, läbiviimisel ja hindamisel kui ka erialade turundamisel. Tööandjate ootus on, et koolid võtaksid initsiatiivi koostöö algatamisel ja oleksid eestvedajateks kutseõppe ja tööturu paremaks sidustamiseks.

Uuringu kohta pikemalt: Seema, Riin; Kroonmäe, Marge; Mattisen, Heli. Ülevaade kutseõppe tasemeõppe õppekavarühmade akrediteerimisest 2014. aastal hindamiskomisjonide aruannete põhjal.